

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	20719 - Literatura Catalana dels Períodes Romàntic i Realista / 1
Titulació	Grau de Llengua i Literatura Catalanes - Tercer curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Joan Mas Vives	08:00	10:00	Dilluns	09/09/2019	06/01/2020	CE03
Responsable						Ramon Llull
joan.mas@uib.cat	09:00	11:00	Dimecres	17/02/2020	29/05/2020	CE03

Contextualització

La literatura catalana del Romanticisme i el Realisme és especialment interessant perquè és la de l'època de recuperació de la consciència històrica i lingüística, cultural i nacional, després de la implantació de la monarquia borbònica al primer terç del segle XVIII i també perquè és la superació del període anomenat, impròpiament, la Decadència. En efecte, amb l'impuls del Romanticisme i al llarg del procés de desenvolupament de la Renaixença, el català torna a ésser valorat com a llengua de creació literària i s'inicia el camí, amb moltes de vacil·lacions, cap a la normativització de la llengua i cap a la normalització de la producció literària catalana.

L'objectiu de l'assignatura és oferir als alumnes un panorama dels principals autors i obres, a partir de sessions de caràcter informatiu i de la lectura comentada de textos representatius, i donar-los uns criteris de lectura contextualitzada d'aquestes obres. Per tant, aquests moviments literaris seran estudiats en relació al seu context sociopolític i cultural.

Aquesta assignatura permetrà conèixer amb profunditat la literatura catalana del segle XIX, i a valorar-la en la seva justa mesura. Igualment, servirà per a posar de manifest la relació que sempre hi ha entre els fets històrics, la societat, la cultura i la creació literària, amb totes les seves complexitats, sintonies i contradiccions.

Requisits

Essencials

L'assignatura no comporta requisits específics, més enllà de la competència plena, oral i escrita, en llengua catalana.

Guia docent

Recomanables

Per cursar la Literatura Catalana dels Períodes Romàntic i Realista cal que els alumnes estiguin predisposats a conèixer el fet literari català del segle XIX, i igualment els fets històrico-polítics, culturals i socials que es varen desenvoluparen paral·lelament en tot l'àmbit territorial de la llengua catalana. Així mateix, i mitjançant la lectura d'un determinat nombre d'obres específiques o de textos solts, fragmentaris o no, caldrà que estiguin interessats a conèixer de primera mà el patrimoni literari català del Vuit-cents.

De cada un dels textos que es llegiran, caldrà copsar-ne els valors més pròpiament estètics i, igualment, caldrà extreure'n els diversos elements informatius que inclouen, del qual fet se'n deriva la seva condició de ser documents explicatius -mentalitat i actitud vital, trets socials, valors morals i religiosos, costums, relacions de poder, usos del llenguatge, context polític o econòmic, etc.- d'una època i d'una societat concretes.

Competències

Específiques

- * Coneixement dels principals períodes, corrents, autors i obres de la literatura catalana del segle XX, així com també els factors estructurals que han determinat la seva trajectòria històrica (CG 1).
- * Capacitat de localitzar i manejar informació relativa a la disciplina en fons bibliogràfics i documentals, en bases de dades i de recursos d'internet, i d'emprar aplicacions informàtiques específiques (CE 9).

Genèriques

- * Capacitat per aprendre i treballar de forma autònoma i en equip (CG2)
- * Capacitat d'organització i planificació del treball personal i en equip (CG 3)
- * Capacitat d'anàlisi i de síntesi de diferents nivells de complexitat (CG4)

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Es presenten a continuació els grans blocs temàtics que es tractaran a classe. A començament de cada tema, el professor donarà als alumnes un programa més detallat, amb la bibliografia recomanada.

Continguts temàtics

Continguts teòrics. Continguts teòrics

T1. El context històric i cultural: problemàtica entorn de la Renaixença.

T2. La poesia: del Romanticisme al Realisme.

T3. La trajectòria poètica de Jacint Verdaguer.

T4. El teatre. El teatre breu. La incorporació del teatre en català als escenaris públics. Frederic Soler.

T5. L'obra dramàtica d'Àngel Guimerà.

Guia docent

T6. La prosa de creació: del quadre de costums a la novel·la realista.

T7. La novel·lística de Narcís Oller.

LECTURES OBLIGATÒRIES:

T2. Antologia de textos poètics seleccionats.

T3. *Canigó*, de Jacint Verdaguer.

T4. Antologia de fragments dramàtics.

T5. *La filla del mar*, d'Àngel Guimerà.

T6. Antologia de textos de prosa creativa.

T7. *La febre d'Or*, de Narcís Oller.

Metodologia docent

La metodologia d'aquesta assignatura és teòrica i pràctica, en una mútua correlació. Per tant, el professor ajudarà els alumnes a adquirir criteris de lectura de les obres en relació al moviment en què s'inscriuen. Així, doncs, el més important és que els alumnes aprenguin a llegir críticament les obres i a valorar-les i entendre-les en el seu context.

Volum de treball

En el volum de treball, té una gran importància la tasca de recerca i d'investigació dels alumnes sobre cada tema, tant pel que fa a la bibliografia especialitzada com a la de textos literaris.

Activitats de treball presencial (1,8 crèdits, 45 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Exposicions del professor	Grup gran (G)	Mitjançant el mètode expositiu, el professor transmetrà als alumnes una informació sintètica i densa sobre cada un dels blocs de continguts inclosos en el programa. Molt especialment, oferirà una explicació dels diferents conceptes fonamentals que hi són emprats (Romanticisme, Renaixença, Costumisme, Realisme i Naturalisme), fent ús en cada cas de la bibliografia existent, sigui històrica o actual, que millor pugui contribuir a delimitar amb precisió el seu significat. Les exposicions del professor consten de 15 sessions (10 de dues hores i 5 d'una). Amb el propòsit d'afavorir l'autonomia i el treball personal de l'estudiant, de manera individual o en grup, al llarg del curs el professor posarà a la seva disposició tota una àmplia gamma de materials diversos.	25
Seminaris i tallers	Sessions monogràfiques dedicades a l'anàlisi de les lectures obligatòries	Grup mitjà (M)	Aquestes sessions es dedicaran a l'anàlisi en profunditat de les lectures establertes com a obligatòries. Es faran 6 sessions d'una hora.	7

Guia docent

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes pràctiques	Pràctiques presencials	Grup mitjà (M)	Es tractarà de desenvolupar dins l'aula, tant individualment com en grup, processos participatius d'adquisició d'habilitats i d'aprenentatge dels continguts establerts a partir de les qüestions concretes, de tipologia diversa, que el professor anirà plantejant. En uns casos, les pràctiques seran de caràcter metodològic, d'altres, aniran orientades a la recerca i a l'organització d'informació o a la comprensió de conceptes bàsics o a la interpretació dels textos inclosos a l'antologia. Es faran 6 sessions d'una hora..	7
Tutories ECTS	Activitats d'orientació i de seguiment del procés d'aprenentatge	Grup mitjà (M)	Es tractarà de verificar que els alumnes adquireixen l'habilitat de manejar de manera adient les tècniques pròpies del treball científic aplicades a l'estudi de la literatura catalana del segle XIX i, igualment, els recursos bibliogràfics o virtuals que els han estat proposats. Així mateix, caldrà assegurar que entenen els conceptes essencials de la matèria, que en van aprenent els continguts informatius bàsics, i que, progressivament, van incorporant a les seves habilitats, d'una bandada capacitat de lligar en un relat articulat i coherent les diferents peces que integren el fet literari català i, de l'altra, la capacitat d'interpretar els textos que són objecte de lectura i d'anàlisi. Les tutories ECTS consten de 2 sessions, d'una hora cada una.	2
Avaluació	Examen global	Grup gran (G)	Es realitzarà un examen global durant el període d'avaluació complementari, el qual serà recuperable durant el període d'avaluació extraordinari. Aquesta avaluació permetrà valorar si l'alumne ha assimilat comprensivament els continguts i si ha adquirit les competències que corresponen a l'assignatura. Cada examen global tindrà una durada de 4 hores.	4

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (4,2 crèdits, 105 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Lectures obligatòries	L'alumne haurà de llegir totes les obres proposades com a lectures obligatòries i posteriorment haurà de respondre per escrit les diferents qüestions incloses en la guia de lectura que el professor li haurà entregat.	40
Estudi i treball autònom individual	Consulta i resolució de temes	L'alumne, a part de les tutories presencials, en qualsevol moment del curs podrà fer les consultes que consideri necessàries mitjançant la tutoria electrònica sobre els continguts dels temes, les activitats, els processos d'avaluació o qualsevol altra qüestió que faci referència a l'assignatura.	3
Estudi i treball autònom individual	Preparació de les unitats didàctiques	Després de les exposicions del professor, l'alumne haurà d'aprofundir en els continguts de cada unitat didàctica. Per facilitar aquesta tasca, s'indicaran, per a cada cas, les referències conceptuais i d'informació que caldrà tenir en compte i la bibliografia específica o els materials fotocopiats que s'hauran de consultar i comprendre.	50

Guia docent

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual o en grup	Resolució de les pràctiques	Es proposaran una sèrie de pràctiques de treball individual o en grup al llarg del semestre, les quals es desenvoluparan mitjançant l'ús d'eines de format diferent (qüestionaris, comentaris de text, quadres sinòptics, etc.)	12

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Les competències establertes en aquesta guia docent seran avaluades mitjançant diversos procediments, els quals són especificats més endavant.

L'alumne obtindrà una numeració numèrica d'entre 0 i 10 per a cada procediment d'avaluació, que serà ponderat segons el pes que tenguin en el conjunt. La qualificació definitiva serà la suma de les qualificacions ponderades de cada procediment. Per poder superar l'assignatura cal que l'alumne, a més d'haver realitzat totes les activitats dels diferents procediments d'avaluació, a les proves de desenvolupament (examen global), obtengui almenys un 50% de la puntuació possible i que la nota final ponderada sigui igual o superior a 5. Si no aconsegueix la puntuació mínima en les proves de desenvolupament o si vol millorar la nota podrà repetir l'examen durant el període de recuperació.

Segons l'article 3. 2. del reglament acadèmic, relatiu al frau en l'avaluació, "la realització demostradorament fraudulenta d'algunes de les activitats d'avaluació incloses en l'avaluació d'alguna assignatura comportarà segons les circumstàncies, una menysvaloració en la seva qualificació que, en els casos més greus, pot arribar a la qualificació de (0.0) a la convocatòria anual. En particular, es considera un frau la inclusió en un treball de fragments d'obres alienes presentats de tal manera que es facin passar com a propis de l'estudiant".

L'assignatura podrà ser cursada seguint un doble itinerari. En l'itinerari A, l'alumne almenys haurà d'assistir a un 80% de les classes. En l'itinerari B, l'alumne podrà no assistir a les sessions de classe.

L'alumne que opti per l'itinerari B haurà de dur a terme un pla de treball semblant al dels alumnes de l'itinerari A. Tanmateix, a les pràctiques presencials les realitzarà davant el professor, durant les hores assignades a la funció tutorial, o en les hores prèviament convingudes, en el cas que per raons de treball no pugui adaptar-se a l'horari de tutoria establert pel professor.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'alguns dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Guia docent

Exposicions del professor

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	Mitjançant el mètode expositiu, el professor transmetrà als alumnes una informació sintètica i densa sobre cada un dels blocs de continguts inclosos en el programa. Molt especialment, oferirà una explicació dels diferents conceptes fonamentals que hi són emprats (Romanticisme, Renaixença, Costumisme, Realisme i Naturalisme), fent ús en cada cas de la bibliografia existent, sigui històrica o actual, que millor pugui contribuir a delimitar amb precisió el seu significat. Les exposicions del professor consten de 15 sessions (10 de dues hores i 5 d'una). Amb el propòsit d'afavorir l'autonomia i el treball personal de l'estudiant, de manera individual o en grup, al llarg del curs el professor posarà a la seva disposició tota una àmplia gamma de materials diversos.
Criteris d'avaluació	Assistència a classe. Capacitat d'escoltar i entendre les explicacions. Aportacions significatives al grup classe. Interès per l'ampliació dels coneixements.
Percentatge de la qualificació final: 5% per a l'itinerari A	
Percentatge de la qualificació final: 0% per a l'itinerari B	

Pràctiques presencials

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	Es tractarà de desenvolupar dins l'aula, tant individualment com en grup, processos participatius d'adquisició d'habilitats i d'aprenentatge dels continguts establerts a partir de les qüestions concretes, de tipologia diversa, que el professor anirà plantejant. En uns casos, les pràctiques seran de caràcter metodològic, d'altres, aniran orientades a la recerca i a l'organització d'informació o a la comprensió de conceptes bàsics o a la interpretació dels textos inclosos a l'antologia. Es faran 6 sessions d'una hora..
Criteris d'avaluació	Encert en la resolució dels exercicis i qüestions plantejats. Capacitat d'analitzar comprensivament els textos literaris de naturalesa diversa, fent ús de la terminologia pròpia dels estudis literaris.
Percentatge de la qualificació final: 15% per a l'itinerari A	
Percentatge de la qualificació final: 10% per a l'itinerari B	

Examen global

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	Es realitzarà un examen global durant el període d'avaluació complementari, el qual serà recuperable durant el període d'avaluació extraordinari. Aquesta avaluació permetrà valorar si l'alumne ha assimilat comprensivament els continguts i si ha adquirit les competències que corresponen a l'assignatura. Cada examen global tindrà una durada de 4 hores.
Criteris d'avaluació	Capacitat de resposta -completa, veraç i precisa- a les qüestions plantejades. Grau d'adequació de les respostes als continguts vistos durant el curs. Grau de competència a l'hora de redactar per escrit un text ben articulat, cohesionat i adequat al que es demana. Adequació del registre i nivell de domini pràctic de la normativa gramatical de la llengua. Format de la prova: es plantejaran a l'alumne tot un seguit de qüestions teòriques i pràctiques. El criteri numèric d'avaluació es farà constar amb l'enunciat de la prova.
Percentatge de la qualificació final: 50% per a l'itinerari A	
Percentatge de la qualificació final: 50% per a l'itinerari B	

Guia docent

Lectures obligatòries

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	L'alumne haurà de llegir totes les obres proposades com a lectures obligatòries i posteriorment haurà de respondre per escrit les diferents qüestions incloses en la guia de lectura que el professor li haurà entregat.
Criteris d'avaluació	Anàlisi en profunditat i per escrit de cada una de les lectures obligatòries, amb una atenció màxima als diversos aspectes (temàtica, llengua, estructura, estil, punt de vista, mètrica, recursos expressius, etc.) que en permeten la seva formalització artística i en transmeten el seu significat més essencial. Adequació de la redacció i la presentació del treball al que preveuen les <i>Orientacions metodològiques per a la presentació de treballs acadèmics</i> de la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat de les Illes Balears.

Percentatge de la qualificació final: 30% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 40% per a l'itinerari B

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Els títols consignats a la bibliografia bàsica i a la complementària corresponen en tots els casos a edicions en volum. Durant el curs, i en referència als temes que s'explicaran o als textos concrets que seran objecte d'anàlisi crítica, el professor donarà als alumnes una bibliografia més específica, en la qual també hi haurà articles apareguts en publicacions, revistes o llibres de materials diversos, que són fàcilment accessibles.

Bibliografia bàsica

CASSANY, Enric (dir.) (2009). *Panorama crític de la literatura catalana del segle XIX*. Vicens Vives.
MOLAS, Joaquim (dir.) (1986). *Història de la literatura catalana*. Vol. 7. Ariel.

Bibliografia complementària

CASSANY, Enric (1992): *El costumisme en la prosa catalana del segle XIX*. Curial.
CÒNSUL, Isidor (1986): *Jacint Verdaguer, història, crítica i poesia*. Llibres del Mall.
DOMINGO, Josep M. (2009): *Barcelona i els Jocs Florals, 1859. Modernització i romanticisme*. Ajuntament de Barcelona / Institut de Cultura.
FÀBREGAS, Xavier (1969): *Teatre català d'agitació política*. Edicions 62.
FÀBREGAS, Xavier (1971): *Àngel Guimerà, les dimensions d'un mite*. Edicions 62.
JORBA, Manuel; TAYADELLA, Antònia; i COMAS, Montserrat (cur.): *Actes del Col·loqui sobre el Romanticisme*. Biblioteca -Museu Balaguer.
LLOMPART, Josep M. (1989): *La literatura moderna a les Balears*. Moll.
MARFANY, Joan-Lluís (1995): *La cultura del catalanisme*. Empúries.
MAS i VIVES, Joan (1986): *El teatre a Mallorca a l'època romàntica*. Curial / PAM.
MAS i VIVES, Joan (2008): *La construcció d'una identitat. El debat ideològic i cultural entorn de J. M. Quadrado i J. Ll. Pons i Gallarza*. Lleonard Muntaner.
MASSOT i MUNTANER, Josep (1985): *Els mallorquins i la llengua autòctona*. Curial.
MOLAS, Joaquim (2010): *Sobre la construcció de la literatura catalana i altres assaigs*. Lleonard Muntaner.
MOLAS, Joaquim (2014): *Llegir Verdaguer*. Societat Verdaguer / Universitat de Vic / PAM.
MORELL, Carme (1995): *El teatre de Serafí Pitarra: entre el mite i la realitat (1860-1875)*. Curial / PAM-
PEÑARRUBIA, Bel i ALOMAR Maria Magdalena (2010): *"De mi no en fan cas..." Vindicació de les poetes mallorquines (1865-1936)*. PAM.
ROCA, Rafel (2007): *Teodor Llorente, líder de la Renaixença valenciana*. Universitat de València.

Guia docent

SANCHIS GUARNER, Manuel (1968): *La Renaixença al País Valencià. Estudi per generacions*. Tres i Quatre.

SANCHIS GUARNER, Manuel: *El sector progressista de la Renaixença valenciana*. Universitat de València.

TAYADELLA, Antònia (2012): *Sobre literatura del segle XIX*. Universitat de Barcelona / Societat Verdaguer.

TOMÀS, Margalida (1984): *Marià Aguiló*. Ajuntament de Palma.

TORRENTS, Ricard (1995): *Verdaguer. Estudis i aproximacions*. Eumo.

TORRENTS, Ricard (1995): *Verdaguer. Un poeta per a un poble*. Eumo.

TORRENTS, Ricard (2004): *A la claror de Verdaguer. Nous estudis i aproximacions*. Eumo / Universitat de Vic.

Altres recursos

Bibliografia web

Aula Màrius Torres (UdL) aulamariustorres.org

Espais Escrits espaisescrits.cat

Lletra (UOC) lletra.uoc.edu

Traces (UAB) traces.uab.cat/traces

Lectures obligatòries

1. Antologia de textos poètics seleccionats.
2. Antologia de textos dramàtics seleccionats.
3. Antologia de textos de prosa creativa seleccionats.
4. *Canigó* de Jacint Verdaguer
5. *Maria Rosa*, d'Àngel Guimerà
6. *La febre d'or*, de Narcís Oller.
4. Àngel Guimerà: *Maria Rosa*.

